

* Celo leto suša je že v Tekساسu v severni Ameriki. Popolnoma zanesljivo uradno poročilo zagotavlja, da v tem kraju že 365 dni ni kapljice dežja padlo in da je zatega del trava zgorela, zato pa živina povsod že lakote crka.

* Največi „fabrikant sira“ na celiem svetu je nedvomljivo Amerikanec S. K. Smith; on ima 4700 krav in prideluje v enajstih tovarnah na leto 14.000 centov različnega sira.

Zabavno berilo.

Iz sodnijskega življenja.

Po spominu skušenega starega pravnika.

Spisuje Jakob Aléšovec.

II.

Poštarica na Prelazu.

Trg na Českem, kamor sem bil vsled lastne želje premeščen, da bi se v bolj goratem kraju nekoliko okrepljal, je blizo meje Avstrijske in dokaj čedne podobe. Prebivalci tega okraja so skozi in skozi mirni in malokdaj pride kdo s sodnijo v dotiko. Zavoljo tega sem tudi prosil se tje, da si malo odpočijem, ker sem bil zadnji dve leti s preiskavami preobložen. Okrajni zapor je bil večidel prazen, le sem ter tje je sprejel v svoje obzidje kacega pritepenca zavoljo tatvine ali pa kacega kmetiškega fanta, ki je v pijanosti in nagli jeziku komu kaj prizadel, kar postava ne dovoljuje. Pa tudi to se je le redkokrat zgodilo, ker se je mlado in staro ogibalo pijančevanja. Preiskave take pa niso bile nikdar težavne ali zamotane, tako da jih je reševal preiskovalni sodnik brez posebnega truda, skoro bi reknel, za lastno zabavo.

Nekega jutra, ko sem se v svoji pisarnici ravno vseidel, stopi žandar Predel v sobo in naznani, da so se v vasi N., ki je bila zadnja v našem okraju, pri neki svatbi vaščanski fantje stepli in da je eden zeló zeló potolčen, tako, da se je batil, da ne bi umrl, predno ga sodnija zasliši.

Tu je bilo treba naglosti. Brž pošljem po voz in po okrajnega zdravnika in čez četrt ure drdrava že z žandarjem vred po cesti proti naznanjeni mi vasi.

Cesta, nekaj časa ravna, se jame vzdigati, više in više gre v goré do sedla, „Prelaz“ imenovanega, tam pa se spusti zopet polagoma v nižavo.

Ravno kjer se zavije na vzdol, stojí lepa, velika, zidana hiša, malo pod njo vas s prav prijazno cerkvico. Nad hišnimi vrati je visela smrečica, znamenje, da je ta hiša gostilnica, in vrh tega kazala je bila pribitá tabla s poštним rogom in Avstrijskim orlom, iz česar je vsak sklepal, da je tudi poštna postaja.

Prav mikalo me je stopiti tū iz voza, al zavest, da utegne vsaka minuta, katero se tū mudimo, za ranjenega in za nas nevarna biti, krenemo navzdol, obljučivši si, da se bomo vstavili nazaj gredé. Ko voz memo hiše drdrá, se pokaže med vrati čvrsta ženska oseba poštene okroglosti in nas pozdravi; zdravnik mi pové, da je ta ponosna ženska krčmarica in poštarica ob enem in da se njena gostilnica šteje med najboljše vsega okraja.

„Najbolje bo,“ pristavi, „ako se nazaj gredé tū vstavimo. Doli v vasi tako ni poštene gostilnice, razen precej slabega vina se nič ne dobi.“

„Prav, prav“, odgovorim jaz, „bomo pa tū okrepljali svoja trudna telesa, kolikor se bo dalo. Krčmarica ali poštarica je videti prav prijazna ženska.“

„Kaj še ta! Njeno hčer bi morali videti, ta je še le pravo krepčalo za oči in srce!“

„Tim bolje; saj jo bomo videli, ne?“

„O, brez dvoma, dasiravno se vsakemu ne pokaže.“

„Je pač plašna?“

„Ne tako, poguma ima dosti. Pa saj jo boste sami videli.“

„Res, prav radoveden sem zarad te gorjanske rože, ki je tū v hribih zrastla.“

„Že zdrava barva njena vam je porok, da dete diha krepki gorski zrak, sicer pa je nježna in olikana, kakor malokatera meščanska gospodična.“

„Skoro bi mislil po vsem tem, kar mi pravite, da ste se vi prav zagledali v to gorsko dete!“

Zdravnik zdihne prav globoko, potem pa odgovori: „Zagledal bi se že, al kaj pomaga! Njeno srce je že oddano in tudi roka bo brž ko gospod Grlup, zdaj še praktikant, postane gozdar, kar se ima v kratkem zgoditi, ker je mladeneč na vso moč priden, jako prebrisane glave in se je kaj učil. Da bi tega ne bilo, potem — hm, pa saj je vse zastonj.“

Zdravnik se zamisli, jaz ga nočem dramiti iz sanj in tako drdramo navzdol in smo kmalu v vasi, kjer je bil pretep. Ranjenca najdemo pri zavednosti, zdravnik ga ogleda in pravi, da je sicer veliko krvi zgubil, da pa ni poškodovan noben važnejši del života; ako se dobro skrbi za nj, bo kmalu vstal brez vse druge zdravniške pomoći.

Na ta način smo kmalu opravili svoj posel ter se obrnili nazaj proti domu. Cesta do Prelaza se mi je zdela nenavadno dolga, nekaj zavoljo tega, ker sem bil že potreben kakega okrepljanja, nekaj pa zato, ker me je trla tudi radovednost videti poštarico in njeno pozdravniku toliko hvaljeno hčer.

A vsake reči je enkrat konec, tako tudi naše poti; čez dve uri se vstavi voz pred gostilnico, poštarica se prikaže pri vrati in nam skoči naproti z urnostjo njeni okroglosti neprimerno.

„Ali bo gospôdi všeč stopiti v sobo ali na vrt?“ pravi s priklonom, kakoršnega jej dopusti njena rejenost.

„Morda bo boljši za nas v sobi, ker zunaj piha precej oster gorjanski veter,“ odgovorim jaz, stopivši iz voza.

„Kakor draga gospôda,“ reče poštarica in se obrne proti veži. „Dora, pogrni za gospode v zgorenji sobi.“ In zopet proti nam obrnjena pravi z vso priljudnostjo: „Le za mano, prosim!“

Po stopnicah dospevši v sobo zagledam deklico, o kateri je moj tovariš mi že toliko pripovedoval. Pri moji veri, preveč ni bilo, rajiš pre malo. V obleki sicer tu navadni, a zali se je videla res kakor gorska roža, gibčna in urna ko srna. Pri najinem vstopu jej lice nekoliko zarudi in oko se pobesi, jaz pa mislim, da to ne veljá meni, marveč mojemu spremjevalcu, ki jej je bil po vsem, kar mi je o njej že pravil, gotovo kolikor toliko znan.

(Dal. prih.)

Iz deželnih zborov.

Deželni zbor Kranjski.

V 4. seji 23. septembra je dobil dr. Costa odpust za 1 dan, Zagorec pa za 14 dni. — Povabilo čitalnice Ljubljanske k besedi dne 24. t. m. na čast deželnega zborovanja in v korist Dolencem in Vrhničanom se je vzelo na znanje; potem se je potrdila volitev dr. pl. Schreya za deželnega poslanca mesta Ljubljanskega. — Vsled tega, da so Antona Škrjanca, ki je bil ob času novačenja (rekrutirenge) za kozami bolan, in še druge

le par besedi nemški, posebno ženski spôl, se rad nemški pači; tolažimo se posebno z besedo nekoga, ki je ljudi in dežele poznal in rekel: „Poslušaj v mestu, kako govorí niži stan, ker ta je naraven, tedaj mero-dajen, in po tem sodi, ne pa po gospôdi, ki se navadno pači in vse naravno pretira, preobrača in zatajuje!“ Ta mož ima prav, Beljak je vkljub nemškim napisom nad štacunami in nemškemu govorjenju gospôde slovensko mesto, ker navadno ljudstvo se med sabo slovenski pogovarja.

Nekoliko časa po mokrih ulicah se sprehajavši podamo se slednjič v kazino — čitalnice namreč Beljak še nima — in si naročimo piva, ki je tû dokaj dobro in po ceni, vrček veljá 8, masele 6 kr. Pa ne mislite tisti, ki ste kdaj Ljubljansko, Graško, Praško kazino videli, da je Beljaška tim le količkaj podobna. To ti je „luknja“ ali kót z jako aromatičnim vhodom, bralna soba ima malo čez kubiknji seženj prostora. To mi je še bolj vtrdilo misel, da je Beljak slovensko mesto, kajti ko bi bilo nemško ali nemškutarsko, bi bilo treba pač večega zbiralniča inteligencije ali kapitala. Časni kov ni posebno veliko viselo na kljukah, a kar jih je bilo, so bili vsi — izvzemši dva ilustrirana — najhujšega prusko-liberalnega zadržaja. Med njimi sem našel tudi Beljaški časopis „Süddeutsche Post“, o katerem sem pač tu pa tam kaj bral, pa videl ga še ne. Revna, kumerna in suha roba, da se človeku smili,jetična, da je strah, pa vendar še skuša liberalno kašljati. Pač se jej vidi, da tukaj hrani svoje revno življenje s kobiličami in komarji, ker druge hrane v Beljaku res ni za njo. Menda je bila ta „Südd. Post“ edina suha stvar, katero smo ta dan v Beljaku videli.

Po precej okornem in tudi ne dragem zajutrku se podamo gledat mestno glavno cerkev, v katero je zvon k deseti maši vabil. Stolp je zeló visok in kdor hoče na tanko videti okolico in mesto, naj se ne vstraši stotin stopnjic, ki ga peljejo do vrha, kjer biva zvonikarski čuvaj in obeša tablo na hodnik, na kateri so zapisane z velikimi latinskimi številkami stopinje gor-kote ali mraza. Praktično! Čuvaj ima vsaj nekaj opraviti, da mu ni dolg čas, in prebivalci hitro vedó, koliko vročine ali mraza je. Ta dan je obesil mož dopoldne desko s št. XXII., popoldne pa XXIII.

Cerkev je tako lep hram božji, v nji se vidi mnogo starine, spominov itd., kar pa je vse že bolj na tanko popisano v drugih popotnih spisih; moj namen tudi ni, opisati to, kar se zmiraj vidi, ampak le to, kar se je ta dan nam posebnega pokazalo.

Po maši je bila pridiga — nemška, zato se je pa videlo po klopéh, po kotih in drugih naslombah mnogo ljudi bolj priprstega stanú, ki so z vso marljivostjo — dremali in prikimovali besedam pridigarja, kateremu se je pa tudi po govorjenji poznalo, da bi mu materni slovenski jezik gladkeje tekel in se prijetneje razlegal po votlih prostorih.

Po maši in pridigi se podamo proti Perovem, božji poti tik mesta; cerkev je zunaj zeló podobna Šentpeterski v Ljubljani in je tudi toliko od mesta. Prizidana je k majhni kapelici, v kateri je čudodelni križ, cilj velike trume romarjev. Tu je vse lepo — zunaj cerkve, tudi znotraj bi bilo lahko tako. Cerkev, ker je božja pot, ima gotovo toliko premoženja, da bi plačala slikarja, kateri bi zdanje podobe na zidanji posebno v kapelici, spraskal iz stén in naredil druge, po barvi manj „žive“, a naravi bolj podobne in umetnosti bolj pristojne. Škoda za barve, ki so tu na surov zid (fresco) v obilnosti nanoštene! Kako lepa bi bila cerkev, ko ne bi bila tako po „kmetiško“ zmalana!

Od cerkve nazaj v mesto nas pelje pot memo najlepšega poslopja — razen glavne cerkve — v Beljaku

in to je novo šolsko poslopje, namenjeno za realno gimnazijo. Zdaj ni še dodelano, pa kedar bo, bo gotovo kinč mesta in Beljačani bodo smeli ponosni biti na to delo. Tako imozantno ni, kakor hranilnična realka v Ljubljani, pa tudi ne tako drago in bolj primerno namenu, za katerega je zidano.

Dež ne neha, vsaj stalno ne, zato nismo mogli daleč iz mesta; potikali smo se po gostilnicah, kavarnah, stopili tudi par korakov ob Tirolski železnici memo mosta, napeljanega čez Dravo, katere rujavi, motni in smetni valovi niso bili nikakor prijetni za oko, a zabave ni bilo nikake, ker je razen dežja nagajal tudi neprijeten veter. Ko se je proti večeru nekoliko zvedrilo, smo se poslovili od sicer prijaznega mestica in se napotili proti Beljaškim Toplicam, kjer so nam postregli prav počasno s kislim, pa tudi dragim „čvičkom“; zato smo se prav lahko ločili od teh toplic, ko je ob osmih prisopihal hlapon in nas peljal nazaj v Kranjsko goro.

Trogledit.

Zabavno berilo.

Iz sodnijskega življenja.

Po spominu skušenega starega pravnika.

Spisuje Jakob Alešovec.

II.

Poštarica na Prelazu.

(Dalje.)

Naročivši pihače in kar bi se dobilo za zobe, se deva k mizi. Poštarica se izgovarja, da bo imela v kuhinji opraviti, dokler ne bo najinega kosila na mizo, in odide. Kmalo za njo pa prinese Dora pihače.

Res, krasno dete! Ročice kakor žamet gladke, oko kakor oglje žareče in vendar milo ko meseca luč, lice ko jabelko belo-rudeče, in postava ko Angellovi kipi. In ko spregovorí na moje vprašanje, kako jasen, zvoneč glas! Ni čuda, da je vse to mojega tovariša zdravnika, ki jo je že večkrat videl, popolnoma omamilo, saj bi bil tudi jaz, ako bi me bi bila pot večkrat tu memo peljala, v stanu pozabiti nekega dne svoje srce pri njej.

„Kako ste pač srečni tu gori,“ spregovorim jaz, „kjer vam pihlja vedno gorá hladni veterc memo lic, kjer vživate zrak poln zdravja in krepkosti!“

„Da, da, gospod, zrak je res prav ugoden zdravju, toda — —“

„Toda vas vendar nekaj vleče doli v dolino, je-li?“

Dekleta oblije rudečica prav do vratú in z izgovorom: „moram skrbeti tudi za vašega voznika,“ smukne iz sobe in pride nazaj še le čez lep čas, ko prinese krožnike in kar se potrebuje orodja za kosilo.

Jaz se ne morem zdržati, da bi je zopet ne nagonovil:

„Prav res rad bi poznal mladeniča, kateremu bije vaše nježno srce! Pa saj me boste povabili k svatbi? Kdaj bo?“

Dora, rudeča nič manj ko prej, s konca ne vé prav kaj odgovoriti, a vendar se kmalo ojači in odgovori:

„Kdaj bo, to vedó najbolj mati, jaz ne.“

V tem pride poštarica sama in prinese prvi del kosila. Ko sva se nekoliko okrepčala, si prižgeva smodki in se spustiva z jako prijazno krčmarico v pogovor, ki se je, se vé da, najprvo vrtil krog boja v vasi in ranjenca.

Jaz ne vem, kako je to, da so nekateri ljudje, katerim človek ne upa, ki se mu ne morejo prikupiti,

naj bodo še tako prijazni. Morda je bila tu ravno prevelika, neopravičena in nepotrebna prijaznost poštarice kriva, da nisem mogel zatreti nekega čutja v sebi, ki se je koj, ko je spregovorila z mano, v meni proti nji zbudil. Kakor ljubo mi je bilo vse na njeni hčeri, tako zoperna se mi je zdela ona sama, zlasti v očesu sem zapazil nekaj, kar mi ni bilo nikakor všeč, namreč, da je govoré s človekom mu gledala na roke ali pred njega na mizo, a nikdar naravnost v oči. Mogoče, da je moje sodnijsko-preiskovalno oko mi tu bilo na poti, kajti druga vzroka za tako sodbo gotovo nisem imel.

V dalnjem pogovoru pridemo tudi do njene hčere in jaz omenim, kar sem slišal, namreč, da se ima v kratkem omožiti.

„O, je še čas,“ pravi poštarica, „saj je še mlada kri in Bog vé, kaj se še do tje zgodi!“

Iz pogovora sem razvidel, da materi ženin ni nič kaj všeč, dasiravno ni imela druga grajati na njem, ko to, da še nima službe in če jo dobí, ne bo nič kaj prida. Dalje nama pripoveduje, da so nastali slabši časi, da manj zaslubi, ko nekdaj, ko je bil še ranjki živ, dasiravno ima obširno kmetijo, gostilnico in pošto. Kar so železnice, hodi malo tujcev tu skozi, pri domačih pa ni zasluba.

„Imate pač veliko butaro na svojih ramah, preveleko za samo žensko,“ opomnim jaz.

„Se ve da, se vé, pa komu bi je odvalila vsaj nekoliko, ker nimam nikogar, na katerega bi se mogla zanesti?“

„I, no, pomagati bi se dalo,“ pravi zdravnik, „ako bi se vnovič — omožili.“

Poštarice obraz se zatemni in njeno okó se zaleti v zdravnika, kakor da bi ga hotelo prebosti, a le za trenutek, potem se jej obraz zopet razjasni in smehljaje se odgovori:

„Omožila? Pri mojih letih to ni tako lahko.“

„In vendar se vam ne manjka snubačev,“ nadaljuje zdravnik, ki menda prejšnjega hudega pogleda ni zapazil, ker si je ravno smodko prižigal; „vaš poštní ekspeditor na priliko, he?“

Poštarica skoči kviško, kakor bi jo bilo kaj pičilo in zopet ji je obraz podoben pogubnosnemu oblaku, ki skriva v sebi grom in strele, a zopet le za trenutek, potem pa pravi odhajajoča:

„Vas je danes posebno volja me dražiti, gospod zdravnik! Saj veste, da jaz ne mislim na možitev.“

Ko je odšla, pravi moj tovaris:

„Ste jo videli, kako se zna potuhniti? Jaz stavim, da boste čez leto in dan poštní ekspeditor in ona mož in žena.“

„Tako? Ali ima poštnega ekspeditorja? Kako, da se še ni pokazal?“

„Je nekako nepriljeden človek, se ogiba ljudi in ne mara za nikakoršno drušino. Pretekó dnevi, da se ne gane izpod strehe, le vsakih štirinajst dni se malo sprehodi, pa še za take sprehode si izbere prav samotne kraje.“

„To mu pač ni težko, ker tu okoli hiše je tako vse samotno“, opomnim jaz; „na ta način občuje le s poštarico in njeno hčerjo.“

„S hčerjo ne, je ne more videti, najbrže se jej je hotel preveč približati, pa ga je pahnila od sebe. Bolj srčna zveza ali vsaj prijaznost je pa med poštarico in njem, vsaj kolikor sem jaz zapazil, zato sem jo prej žnjim malo podražil.“

(Dalje prihodnjič.)

Iz deželnih zborov.

Deželni zbor Kranjski.

V 6. seji 30. septembra 1874 se finančnemu odseku izroči prošnja zavolj provizije za paznikovo vdovo Jeretinovo, prošnja gozdarja Padar-ja za podporo v dovršitev študij, prošnja nekaterih posestnikov gledaliških lož zavolj zavarovanja gledališkega poslopa zoper požar in neki dopis c. kr. deželnega predsedstva gledé podpore za prebivalce po nevihti poškodovane v Novomeškem okraju; — šolskemu odseku se je izročila prošnja učiteljskega deželnega shoda na Kranjskem zavolj premembe deželne postave od 29. aprila 1873 gledé trdrega nastavljanja ljudskih učiteljev. — Obreza stavi predlog zavolj davščin za ljudske šole in učitelje, ki ga vtemeljeval bode v prihodnji seji.

Potem grof Barbo z 11 družniki izroči sledečo interpelacijo na c. k. vlado:

„Pri delitvi državne podpore zarad poškodovanja po nevihti in toči 19. julija lanskega leta se je 3. junija t. l. v Dobrniču zgodilo, da je bil eden poškodovanih, kateri je pri volitvi za državni zbor glasoval za narodnega kandidata, med drugimi, katere so c. kr. uradniki pri delitvi podpore odvrgli, s tem odpravljen, da ga je c. kr. komisar vitez Vesteneck v pričo seskinih mož in namestnika c. k. deželne vlade kneza Metternicha zarotil: „Vi pa tudi zato ne dobite podpore, ker ste tako volili! Veste, kako ste obljudili, kako ste svojo oblubo spolnili? Tedaj zato ne dobite zdaj nič!“ — Ko je potem eden nazočih kmetov komisarja s tem zavrnil: da volitve ne grejo čisto nič k temu, da pri volitvah ima vsak volilec prostost voliti po svojem prepričanju, kogar hoče, — ga je vitez Vesteneck enako zarotil s tem: „Vas bom dal pa zapreti, če boste tako govorili!“

Ker je tej — tudi po časnikih razglašeni dogodbi naš c. kr. vladini časnik le toliko ugovarjal, da se do tičemu posestniku le zato ni dalo podpore, ker je sicer dosti premožen, — je s tem tudi vladini časnik, — razun tega zanesljivo in s ponudbo prič poročano vedenje in besedovanje viteza Vestenecka potrdil.

Z ozirom na to, da je bila podpora po državnem zboru privoljena iz državnega zaklada po nevihti zadečim dolenskim sodržavljanom — nadalje z ozirom na postavno zagotovljeno prostost pri volitvah, — se kaže vedenje c. kr. komisarja viteza Vestenecka, po čigar govorjenji bi se smela obračati poškodovanim odločena podpora, — kot nagrada za ubogljivost pri volitvah, — in kakor da bi on smel kaznovati tistega, ki se postavne prostosti pri volitvah poslužuje ali to prostost le trdi, — se kaže vedenje tega c. kr. uradnika na dve strani zoperpostavno in sploh tako, da more vlado pri državljanih ob veljavo spraviti.

Zato stavijo podpisani vprašanje: 1. Ali je c. kr. vlada natanko preiskala povedano dogodbo? 2. Kaj je c. k. vlada takemu nepostavnemu vedenju svojega uradnika viteza Vestenecka nasproti storila, ali kaj hoče storiti?

V Ljubljani 30. septembra 1874.

J. grof Barbo.	Dr. E. H. Costa.	Pakiž.
Obreza.	Fr. Kotnik.	Kramer.
Poklukar.	M. Tavčar.	J. Toman.
Karl Rudež.	M. Kramarič.	Dr. Bleiweis.

Potem, ko je c. kr. dvorni svetnik vitez dr. Widmann izročil vladno predlogo z načrtom stavbinega reda, je odgovor dal na dr. Poklukarjevo interpelacijo v zadevi Ljubljanskega močvirja. Razovedvi stanje o delovanji dotedne c. kr. komisije je priobčil, da je načrt postave o posušenji močvirja zgotovljen in zdaj v rokah c. kr. ministerstva za kinetijstvo, kdaj se bode od tod

druge reči. V obče mora biti slama bolj ko mogoče tenko in rahlo zložena, lepo zbrana in popolnoma čista.

Tako pripravljena slama se potem lahko v slamniških fabrikah prodá po 40—60 gold. cent.

Gospodarske novice.

* *Nov sovražnik trte.* Požrešna gosenica metulja glistnega zavijača (Springwurmwickler) se je prikazala na trtah in sicer v strahoviti sili. Gosenica je majhna blizu en palec dolga, umazano zelene barve, ima 6 nog, trdo svitlo rujavo glavo. Maja meseca se nahaja na trtnem perji. Že julija meseca se prikažejo metulji, ki imajo sprednje perutnice zlatorumene, zadnje pa sivo-modre. Ponoči se metulj prav rad zaletava v luč, kakor sploh vsi metulji, ki spadajo v to vrsto.

Zato je dobro napravljati ogenj, v katerega leté in se v njem vničijo. Metuljka poklada jajčica na perje trte, iz katerih potem meseca septembra izlezejo gosenčice, katere prezimijo v trtnem lesu. Prav sedaj je prilika in pravi čas, da se pokončajo in sicer s tem, da se trtni les, v katerem se nahajajo, namaže z apnenom vodo, ali z vodo, kateri se primeša nekoliko žveplene kisline. Spomladi potem se prikažejo in pokončavajo, ker so zeló požrešne, trtno perje, brez katerega ne more trta, kakor tudi nobena druga rastlina, živeti.

* *Izredna rodovitnost.* Na Českem je letos krava, ki ni nenavadno in posebno velika, storila pet telet in v preteklem letu pa trojčke!

* Vrtnarski trgovec Heineman je odgojil posebno pesno pleme „zlatorumena valjarasta pesa“, katera je zeló velika, rodovitna in okusna.

Vinorejska novica.

* *Letošnje vino* hvalijo po vseh deželah zato, ker je pretekli mesec nenavadno gorák bil; pravijo, da bode letošnje vino l. 1868 enako v dobroti. Grozdja iz južnega Tirola in Ogerskega se je letos sila veliko izpeljalo, in sicer iz Tirolov okoli 60.000 centov, in to večidel se je peljalo v Nemčijo; iz Ogerskega pa so grozdja peljali na Rusko in v Rumunijo blizu 300.000 centov. Navadno se iz 3 centov grozdja naredite 2 vedri vina; iz Ogerskega izpeljano grozdje bi tedaj dalo 200.000 veder vina.

Národnogospodarske stvari.

Držite banko „Slovenijo!“

Pod tem naslovom smo brali v 40. listu „Slov. Gospodarja“ med drugim to-le:

„Največi denarni zavod Slovencev do sedaj je banka „Slovenija“; ta se mora vzdržati na vsak način. Obstanek prve naše banke je zeló važen za bodočnost. Ne sme se nikakor misliti, da bi se mogel v kratkem zopet vstanoviti kak drug in tolik denarni zavod, ako bi prva banka propala. Ne bilo bi dobiti več denarja, ker bi občinstvo zgubilo vse zaupanje v domače takošne inštítute. Domoljubu torej skoro ni verjetno, da bi med našimi domačini zares bivala kaka izdajalska duša, kateri bi pogin „Slovenije“ mogel všeč biti.* Mislim, da politika pri takih stvaréh nima nič opraviti. Izgovor z različnim političnim prepričanjem bil bi tukaj prava ne-

umnost in bi kazal duševno nezrelost in grdo popačenost vsega mišljenja. Banka ne sme in tudi ne služi strankarstvu, ona hoče koristiti liberalcem ravno kakor klerikalcem, ker ni političen, nego ljudsk derarni zavod. Da doplačevanje na akcije dobro napreduje, more nas le srčno veseliti.“

Skladaje se popolnoma s temi besedami omenimo mi, da je vodstvo banke „Slovenije“ te dni razposalo duhovščini naši pismo, v katerem jo njene pripomoči prosi o nabiranji zavarovancev, ker je vodstvo posebno na tem ležeče, da po deželi za pomočnike ima može, ki zaupanje ljudstva vživajo, ki so pa tudi pošteni in za domačo napravo zavzeti. Vodstvo bo rado vsak tak trud o nabiranji zavarovancev nekoliko odškodovalo.

Mi moramo reči, da s tem pozivom na častito našo duhovščino je storilo vodstvo bankino to, kar smo mi zmirom mislili, naj bi banka „Slovenija“ storila.

V „Novicah“ smo brali že pred več leti sestavek pod naslovom: „kaj bi jaz storil, ko bi bil duhoven na deželi?“ V tem sestavku blo je rečeno, da bi prva skrb mu bila, vse svoje farane pripraviti na to, da bi svoje pohištvo zavarovali nesreče ognja. In res za materialni blagostan svojih ovčic ne more dušni pastir bolje skrbeti, kakor da jim ne dámirú, dokler nimajo vsi zavarovanih svojih pohištev. Le duhovščini je to mogoče doseči, ker ima gotovo — vkljub vsemu Pražovskemu rogovilstvu — največ zaupanja med ljudstvom. Ne tajimo sicer, da zadrege banke „Slovenije“ v poslednjem času so tudi duhovščino našo v zadrege spravile, ker ona je vabila ljudi, da so kupili akcij pri banki, katere do zdaj res čuda slabé obresti nesejo. Al kar so največe napake slabega gospodarstva in z njimi posebno goljufni agenti naše banke v drugih deželah odpravljen, zato mislimo in želimo, da se naprošeni duhovni gospodje ne odtegnejo domorodnemu poslu in zavarovancev veliko pripeljejo banki „Sloveniji.“ S tem si posestniki zavarujejo pohištva svoja nesreče oguja, banka „Slovenija“ pa se postavi na trdne noge.

Mnogovrstne novice.

* *Ruska jesen in pa naša.* Ko je ves september pri nas bilo vreme toplo in je večidel prijazno solnce sijalo, in so še zdaj prav poletinski dnevi, nam pismo iz Ruskega od 6. dne t. m. popisuje ondašnjo jesen tako-le: Cele tedne ne vidimo solnčnega žarka, svinčeni oblaki visé tako nizko, da se skoraj streh dotikujo; na ulicah blato, v zraku mokra meglà, sitni vetrovi pihajo klobuke raz glav; vse se vsekuye, kiba, kašlja; glave so težke kakor po ponočnem pijančevanju. Taka je Petersburška jesen, — najstrašnejša letna dôba! — Jeseni nasproti pa je zima Ruska krasna.

Zabavno berilo.

Iz sodnijskega življenja.

Po spominu skušenega starega pravnika.

Spisuje Jakob Alešovec.

II.

Poštarica na Prelazu.

(Dalje.)

Zdaj preneha najino govorjenje, ker se krčmarica zopet pokaže, meni ravno prav, kajti večer se je jeli bližati in do doma je bilo dve uri precej nevarnega

*) Agenti zavarovalne družbe Gresham (beri Grèšem) in drugih zavarovalnih bank hodijo zdaj okoli, ter nagovarjajo zavarovance banke „Slovenije“, da bi od domačega zavoda odstopili in se pri njih zavarovati dali.

pota. Poravnam toraj račun in rečem vpreči, da odri-nemo. Spodej v veži nama pride zopet Dora naproti, jaz se poslovim od nje in jej pri tej priliki še bolj pogledam v oko, katero je res krasno in nikakor materinemu podobno. Res, to je gorska cvetica, ki bi pa gotovo tudi v vsakem vrtu lepo cvetela in bila mu krasen kinč. Ne bom tajil, da bi ne bil smel pogledati dvakrat globoko v to milo žareče oko brez nevarnosti za moje takrat še mlado srce.

Poslovim se tudi pri poštarici, ki mi priporoča svojo gostolnico še za drug pot, in sedem na voz. Ravno ko voznik požene konja, se prikaže pri oknu v spodnji sobi temen, zaraščen obraz.

Zdravnik me dregne. „To je,“ pravi, „poštni eks-peditor.“

Jaz ga hočem še bolj na tanko pogledati, ker se mi je zdel obraz tak, kakoršnega sem bil navajen nahajati med prebivalci temnih ječ, pa ko zapazi, da se tje oziram, se brž nazaj umakne. Naš voz oddrdrá in malo po Marijinem zvonjenji dospemo srečno domu.

Preteklo je morda mesec dni, med tem časom sem se marsikrat spominjal gorske rože in njenih neizrekljivo čarobnih oči. Prav mikalo me je tje gori iti, a ker nisem imel posla v istem kraju, sicer pa tudi ni bilo prave prilike, da bi se bil nalač gori podal, je ostalo le vedno pri želji, dasiravno mi je pamet to odsvetovala, kar mi je srce velevalo. „Saj ima že svoga, zarad tebe ga ne bo pustila. Čemu toraj vnemati čutila in buditi želje, ki se ne morejo spolniti!“ To je bil zmiraj ugovor pameti, pozabiti pa deklice vendar nisem mogel.

Pri takem stanju si vsak lahko misli, kako sem bil osupnjen, kako sem strmel, ko nekega jutra na vse zgodaj prisopiha žandar v mojo sobo in brisaje si pot iz obraza s polno sapo poroča:

„Gospod preiskovalni sodnik, strašno hudodelstvo! Poštna hiša na Prelazu je oropana in hči poštarice na prav strašen način — zaklana!

Malo manjka, da ne omedlim, v prsih pa čutim bolečino, kakor bi bil tudi mene kdo zabodel. Komaj zamorem prašati žandarja:

„Umorjena je hči poštarice?“

„Da, vsa razrezana je.“

„Kdaj se je to zgodilo?“

„Nocoj! Poštarica in ekspeditor sta bila šla predvčeranjem v bližnje mesto, tam sta bila dve noči in ko se danes pripeljeta domu, najdeti odprte s silo vse shrambe, kjer je bilo kaj vrednosti, tudi poštno kaso, Doro pa v sredi sobe njene na tleh v luži krvi strašno razmesarjeno.“

„Strašno! Ali ste hudodelnike že zasledili?“

„Sledú ni nikakoršnega, posli, ki spé v bližnjem poslopju, niso slišali nobenega ropota. Za stražo sem pustil dva moža, ki imata paziti, da ostane vse, kakor je, dokler ne pride sodnijska komisija.“

„Prav ste storili! Pripravite se, jaz bom precej gotov, potem odrinemo.“

Žandar gré, jaz se hitro oblečem, pošljem po zdravnika in sodnijskega pisača, in čez pol ure smo že na poti proti Prelazu. Zdravnika so obhajala blizo enaka čutila, toraj smo le malo govorili.

V gostilnici na Prelazu najdemo vse, kakor mi je žandar popisal, še celo kočija, v kateri sta se pripeljala ekspeditor in poštarica domu, je stala pred hišo, krog nje mnogo ljudí, ker žandarja nista pustila nikogar v hišo.

Najprvo se podamo v sobo, kjer je ležala umorjena Dora. Kaka podoba! Da-si sem videl že marsikakega umorjenega, tako vendar ni bil nobeden razmesarjen. Desno oko odprto, levo preboden, v obrazu

smrtni strah, vrat trikrat skozi in skozi preboden, roke vse obrezane, dva prsta odrezana na tleh, ravno tako prsa polna ran s strjeno krvijo zalitih, truplo na pol nago, pokrito le s ponočno obleko, po sobi vse razlečeno, svečnik na tleh, tik njega prelomljena sveča, obleka njena na tleh tik stola; vse to je kazalo, da je bilo dekle po noči napadeno in umorjeno.

Ko smo tū vse ogledali in opisali, pride mati vsa objokana, in ko zagleda hčer, se zgrudi na stol ob postelji in spusti solze ter jame na ves glas jokati. Za njo pride ekspeditor, pogleda umorjeno, pa si zakrije oči in beži iz sobe, rekoč, da tak pogled ni za-nj.

Jaz ukažem ljudém, umorjeno umiti in položiti na oder, potem pa se podamo ogledevat druge prostore, kjer je bil ropar. V tem hipu priteče mlad človek v lovski obleki, bled ko smrt.

„Ubožec, kaj bo počel“, slišim mrmrati ljudi in zdravnik mi zašepetá: „Ta je ženin.“ Ker nisem imel poguma poslušati izrazov njegovega obupa, se podam v bližnjo sobo, a tudi sem se sliši njegov divji glas, njegovo žalovanje in grozenje hudodelniku. Ubogi dečko! Saj si zgubil vse, kar si želel, upal, pričakoval in ljubil, in na kak grozoviten način! —

Po izbah najdemo omare odprte, ključavnice potrte in vse premetano po predalih. Poštna kasa, da-si z železnim obročem zavarovana, je razbita in prazna, razen nekaterih pisem ni nič v njej. Ekspeditor, katerega pokličem, mi pové, da je ravno teden dni tega, kar mu je došel veči znesek, katerega bi bil moral konec meseca poslati poštnemu vodstvu; z drugimi manjšimi zneski znaša svota 6800 gold. Da je to res, o tem sem se prepričal pregledavši denarni zapisnik.

Po vsem, kar sem videl, sem prišel do prepričanja, da vsega tega ni storil eden človek, ker bi bil rabil za to več časa, ko ga mu dá ena noč, ampak da jih je bilo več. Da bi morda prišel do kakega sledú, poklicem vse prebivalce hiše k izpraševanju.

Prva pride poštarica še vsa objokana. A ta mi ne vé druzega povedati, kakor da je danes vrivivši se domu našla vse tako, kakor je videla komisija. Vkradena jej je vsa gotovina, obligacije in drugi denarni listi, vsega skup kakih 12000 gld. Ne dolži nikogar, ker ne pozna, kakor pravi, nobenega človeka, ki bi bil v stanu kaj tacega storiti.

Za njo pokličem ekspeditorja, ki pa tudi ne vé nič druzega povedati, kakor to, kar sem od poštarice zvedel. Tudi on ne sumiči nikogar, ker pozná še manj ljudi, ko poštarica. Hudodelniki so morali biti tujni, to se njemu zdi. Ko mu jaz ugovarjam, da so morali biti domači ter poslopje jim znano, kakor priča vse, maje z ramami, a ne reče nič.

(Dal. prih.)

Iz deželnih zborov.

Deželni zbor Kranjski.

V 7. seji 3. oktobra, o kateri smo še le eno samo točko priobčili, namreč interpelacijo grofa Barbo-a in družnikov o spomenici bivšega administrativnega referanta Pajka gledé pomanjkljivosti operatov za uravnavo zemljiškega davka, obravnavalo se je še to-le: Matej Lavrenčič in grof Margheri sta dobila odpust po 8 dni, Kramarič pa za ves ostali čas letosnjega zborovanja. — Finančnemu odseku ste se izročili 2 vlogi, namreč dopis c. k. deželnega šolskega sveta zavolj tega, da bi se za stavbo Ubeljske šole dovolilo 1000 gld. iz normalno-šolskega zaklada in pa prošnja društva akademikov v Ljubnju za podpornino. — Gospodarskemu odseku se je izročil dopis kupčijske in obrtnijske zbornice Kranjske gledé že leznice o d

*

pri katerem drugem. Takih poštnih hranilnic je bilo leta 1871 nič manj kakor 4335, in pri njih se je nad 170 milijonov gold. vložilo, poleg 489 navadnih hranilnic, pri katerih je vloženi denar število 388 milijonov gold. presegel. Pred nekaterimi leti se je tudi pri nas zelo govorilo o napravi takih poštnih hranilnic, ali ostalo je pri besedah o njih koristi po časnikih, in kakor se zdi tudi takratnega ministra kupčije načrt se ni izpeljal, menda zato, ker je bil federalistični minister Schäffle stvar sprožil. Na Virtemberškem so krajna ali mala hranilna društva vstanovili, ki so v kratkem času svojega obstanka prav srečen vspeh dosegle. V okraju Ehingškem, ki šteje 25.000 prebivalcev, so se po vseh srenjah taka hranilna društva vstanovila, ki so v prvem polletju po svoji ustanovitvi od 1. januarja do 30. junija t. l. že 5664 gold. vloženega denarja skazovala, ki bi brez teh društev javalne v hranilnice bil pritekel. Ta društva stojé s hranilnico celega okraja v zvezi in razpošljajo nabiralcev, ki na mesec vsaj enkrat pri vsaki hiši poprašajo in vložke od 10 krajc. do 1 gold. sprejemajo. Viši zneski od 1 gold. se morajo blagajniku hranilničnemu, ki je od društva za to postavljen, odražovati. Vložniki dobijo za vsako storjeno vložnino eno ali več mark, ki so od okrajne hranilnice podpisane in v dokaz svoje pristojnosti in veljavnosti s pečatom dotedne hranilnice potrjene. Te marke se morajo potem v markino knjižico, katera se vložnikom zadostnji daje, prilepiti, kar za začasno pobotnico veljá. Nabira vsakega meseca se brž hranilnici odražta, pri nji na imé krajnega hranilnega društva vpiše in od prvega dneva bližnjega meseca tekó obresti. S 1. januarjem vsakega leta zaračuni hranilnica obresti, ki na celo hranilno društvo kakega kraja spadajo in jih potem blagajniku društvenemu odražta. Ta pa vse markne knjižice, ki so v rokah vložnikov, zbere in prenese po markah skazane vložnine v drugo knjigo, „računska knjiga“ imenovano, v kateri se tudi večje, neposredno pri krajnem blagajniku narejene vložnine vknjižujejo. Na podlagi zapisanih vložnin v računski knjigi se zračuni znesek obresti, ki gre posameznikom vložnikom in ki ga je hranilnica krajnemu društву izplačala, kateri se ali brž izplača ali pa dalje na novo naloži. Vložnine, katere so se pri krajnem blagajniku neposredno naredile in tiste v računski knjigi se morejo vsaki čas ali deloma ali cele pri hranilnici vzdigniti, pri kateri prilikl se mali znesek za nabiralne stroške odtegne.

Kakor se iz tega popisa vidi, imajo krajna hranilna društva namen, da se po njih vlaganje, kolikor mogoče, polajša. Tako se marsikatera desetica in v daljnem času marsikateri goldinar, ki bi se bil za domišljene potrebe ali v krémi po nepotrebni potrošil, brani, in marsikdo, kateremu je pot v hranilnico predolga in presitna, se varčnosti privadi.

Ravno pri nas, v ljubi Sloveniji, kjer ljudstvo lahkoživno in lahkomiselnno tako malo na varčnost misli, vsaj dosti manj, kakor pa drugod, in kjer jih tisoč in tisoč v nesrečno loterijo stavi, kar se res nikdar ne more dosti glasno grajati, ter živo želeti in zahtevati, da država loterijo vendar enkrat odpravi, se nam zdi neobhodno potrebno, da se misli na naprave, po katerih bi se vlaganje v hranilnice kolikor le mogoče polajšalo. Krajna društva, kakoršna so v Virtemberškem, bi mogla marsikateri goldinar, ki se sicer lahkomiselnno in lahkoverno zaigra ali zapije, kot zaželeno pomoč v sili ljudem prihraniti in pisančevanje odvračati.

Do vseh prijateljev našega ljudstva posebno po deželi se toraj obračamo s prošnjo: naj te naše besede prevdarijo in o tem premišljujejo, kako da bi se krajna hranilna društva v življenje spraviti dala.“

„Slov. Gosp.“

Zabavno berilo.

Iz sodnijskega življenja.

Po spominu skušenega starega pravnika.

Spisuje Jakob Aléšovec.

II.

Poštarica na Prelazu.

(Dalje.)

Od poslov ni nič zvedeti. Prvi hlapec je vozil poštarico, tedaj ne ve ničesar, drugi so spali in niso zapazili ničesar, le pastarica, katero so ponoči zobjeboleli, se spominja, da je slišala proti polnoči nekoga odoperati hišna vrata, ki peljejo na dvorišče in so navadno zaprta. Vendar ne more za gotovo vedeti, ali jih je odprl ali ne, ker so jo zobje prehudo boleli.

Dasiravno ni bilo veliko, kar sem po pastarici zvedel, se mi je vendar važno zdelo, kajti vrnivša se poštarica, hlapec in ekspeditor, kakor tudi drugi hlapec, ki je prišel pomagat prvemu pri izpreganji, so našli sprednja vrata odprta in ključavnico odtrgano, zadnja pa so bila zaprta kakor zmiraj. Natančno pregledovanje zadnjih vrat je res pokazalo, da so bila pred kratkim odprta, ker so bile smeti, ki so se pod njimi nabrale, odrinjene v vežo, dekla pa je zadnjikrat proti večeru pometala; ko bi bile smeti že po dnevnu tam ležale, bi jih bila gotovo metla pobrala.

Če so toraj tolovaji, eden ali njih več, prišli tū v hišo, zakaj niso šli tu zopet iz nje, zakaj so odtrgali ključavnico pri sprednjih vratih in skoz te všli? Kajti toliko sem opazil, da je bila ključavnica po znotraj, ne zunaj stoječem človeku odtrgana. Zakaj so hudodelniki še z veliko silo trgali ključavnico pri teh vratih, ko bi bili skoz zadnja brez truda in na tihem lahko všli, kakor so bili prišli?

To je bila meni prva zastavica, na katero sem pripel prvo poizvedovanje in od katere rešitve sem pričakoval prvi sled hudodelnikov.

Od prebivalcev hiše ni bilo nič več zvedeti, ženin, katerega sem tudi poklical in prašal, ali ima do koga kak sum, je bil ves ob pamet, in tako sem najprvo dal žandarjem ukaz, da gredó iskat po okolici kakaga sledu. Predno odidem, pokličem še župana vasi, da bi mi povedal, če je v vasi kak človek, ki bi se mu zmožen zdel tega hudodelstva.

„Pri nas ga ni nobenega“, mi odgovri, „bil je pač nek vlačuga pred par meseci tu, ki se je klatil brez dela okoli, pa smo ga odgnali v njegovo domovino. Paše o tem ne verjamem, da bi bil kaj tacega storiti mogel.“

„Ali je bilo pri vas in tū v okolici sploh znano, da ima poštarica veliko gotovine doma hranjene?“ vprašam dalje.

„Hm! Govorilo se je že sem ter tje o njenem bogastvu, pa ljudjo take reči radi prevpijejo.“

„Koliko so jo cenili?“ nadaljujem jaz, da bi primeril to, kar mi je poštarica povedala, z odgovorom županovem.

„Kakih 10 tisoč s hišo in posestvom vred, ker je nekoliko zadolžena.“

„Le 10 tisoč?“ prašam zavzet, „saj je toliko in čez gotovega denarja imela!“

Župan se nasmeje in reče:

„No, no, malo manj bo. Jaz to dobro vem, da je bila večkrat v denarnih zadregah, ker sem jej še jaz marsikaterikrat kak stotak posodil. Ravno zdaj bi mi imela vrniti 300 gold. Če bi bila imela kaj gotovine v *

hiši, bi gotovo pri meni in drugih ljudéh ne bila iskala denarja."

"Morda ni hotela prodati obligacij in drugih denarja vrednih listov!"

"Obligacij?" se čudi župan. "Kje pod milim Bogom jih bo vzela? Pred štirimi leti sem jej jaz v mestu zadnje zamenil za gotov denar, zdaj ni imela ne ene."

"Je li to vse res, kar mi tū pravite? Opomnim vas, da vam bo na to morda priseči."

"O, vsaki trenutek brez pomisnika. Če kdo pozna njene razmere, sem to gotovo jaz, ker mi je vse zaučala, predno je prišel ta poštni ekspeditor v hišo. Zdaj se me je jela bolj ogibati, le kadar potrebuje denarja, se ogasi pri meni."

Zupanca izpovedba me je zavila na drugo pot. Zakaj je poštarica me nalagala? Zakaj je rekla, da je v kradenih čez 12.000 gold. v denarju in obligacijah, če ni imela ne teh, ne onega? Konec mojega premisljevanja je ta, da se mi krčmarica sama sumljiva zdi. Ta sum raztegnem tudi do ekspeditorja, kateremu je bila poštana kasa okradena. V tej bi bilo moralno res 6800 gold. biti, to je bilo razvidno iz zapisnikov, če so bili pravični. Da bi ne bila hči poštarice umorjena, bi si bil to reč hitro skup zložil in oba, ekspeditorja in poštarico, brž sabo vzel; al ker sta bila, kakor je bilo dokazano po pričah, dva dni in dve noči od doma, se mi je neverjetno, skoro nemogoče zdelo.

Bolj verjetno se mi je to-le zdelo: Poštarica in ekspeditor sta se hotela polastiti poštnega denarja. Njela sta toraj nekoga, da vkrade kaso in polomi tudi po drugih shrambah ključavnice, in na ta način odvrne sum od nju; sama pa sta šla nalašč od doma, da bi nihče ne mogel ju dolžiti. Tako delajo skušeni hudodelniki. Pa saj poštarica gotovo ni skušena hudodelnica, morda ekspeditor, o katerem ni nihče nič vedel, od kod je prišel in kdo je. Najeti tat se je priplazil tih k hiši, odprl s ključem, ki mu ga je krčmarica prej dala, zadnja vrata in hotel svoj posel tihoma opraviti. Najbrže ga je pa Dora slišala, prižgala luč, da bi pogledala, kaj je, in tat, boječ se, da bi ga ne zasahi, jo je potem napadel in umoril.

Tako sem si jaz razložil vse to, braeci bodo videli, koliko sem uganil. Da sem o krčmarici tako slabo mislil, mi ne bo nihče za zeló vzel, ker sem bil preiskovalen sodnik in tak o nikomur nič dobrega ne misli.

Ko se je v mji glavi vtrdil sum do poštarice in njenega ekspeditorja, dam dvema žandarjem povelje, da se imata noč in dan, posebno pa še po noči, držati blizu hiše, dokler ne pride drugo povelje; na noben način pa ne smeta pustiti ne poštarice, ne ekspeditorja daleč od doma. Če bi pa še kaj posebnega zapazila, imata nemudoma meni poročiti.

To sem storil zarad tega, ker pozitivnih ali dejanskih vzrokov in dokazov še nisem imel, da bi bil poštarico in ekspeditorja naravnost prikel in sabo vzel.

Ko sem vse to opravil in vredil, se odpeljem s komisijo nazaj, nadjaje se, da morda že dragi dan dobim kak sled, ki me pelje do hudodelnika. Da vso noč nisem očesa zatisnil, si vsak lahko misli; osoda krasne gorske rože in pa premisljevanje, kako bi zasledil hudodelnika, mi ne pustita zaspasti.

(Dalej prihodnjič.)

Iz deželnih zborov.

Deželni zbor Kranjski.

V 8. seji 8. oktobra je dobil grof Barbo odpust za 8 dni, potem so se narodno-gospodarskemu odseku izročile sledeče prošnje, namreč prošnja obrtnikov in pre-

bivalcev Belepeči gledé naprave dovozne ceste h kolidvoru v Ratečah, prošnja grajsčine Šneperske za pospeševanje nagle izvršitve servitutne odveze v Šneperskih gozdih, prošnji Konjiške, potem Šentlamberske občine, da bi se cesta od Litijaške mostu čez Ponoviče do Save in skoz Mošenik po Krnici skoz Šentlambert do Zagorja odločila za okrajno cesto, in prošnja Gorjanske srenje gledé odpisa davkov ter razdelitve gozdov; finančnemu odseku se izroči prošnja upravnega odbora podpiralne zaloge slovanskih vseučiliščnih dijakov v Gradcu za podporo.

Potem je Peter Kozler položil svoj mandat kot ud c. kr. deželne komisije za uravnavo zemljiskoga davka; dr. Costa je interpeliral c. k. vlado gledé rešitve neke pritožbe Bistriških kajzarjev v Planinskem okraji zavolj tega, ker jim Šneperska grajsina vkljub veljavne dotične razsodbe ne dovoli les za kupčijo izvažati iz grajskih gozdov. — Dalje je vladni zastopnik c. k. dvorni svetnik vitez Widmann odgovoril na interpelacijo grofa Barbota zarad gnanja nekaterih novincev po žandarjih v Krškem okraji, ter je opravil dotično postopanje; odgovoril je tudi na interpelacijo dr. Coste gledé odpisa davkov v Bistriškem okraji v tem smislu, da se zdaj rešitev pričakuje od c. kr. finančnega ministerstva; kar se pa tiče v tej interpelaciji navedenih nepostavnih izvržeb, se stvar zdaj preskuje.

Na interpelacijo posl. Pakiža gledé preložitve turjaške ceste je deželni glavar razložil stanje dotične obravnave z dostavkom, da zavolj preobilnega družega nujnega posla deželnega inženirja ni bilo mogoče, še dognati obravnavo, da se pa zdaj brž bode poprijel zadevnega dela, če bo le vreme za to ugodno. — Potem se vladna predloga z načrtom stavbenega reda izroči posebnemu odseku 9 udov, ki se takoj izvolijo, namreč: vitez Langer, Kotnik, Kozler, Obreza, Braune, Jugovic, vitez Garibaldi, Deschmann in pl. dr. Schrey. — Dalje je obveljal vladni načrt postave o Brambi poljščine, ki ga priobčili bodo pozneje; potrdil se je računski sklep deželnega zaklada in njegovih podzakladow za l. 1873 (dohodki 641.006 gold. 32 kr., stroški 611.183 gold. 73 kr., skupno premoženje v konečnem čistem znesku denarne vrednosti 1.011.960 gold. 72 kr.), — in proračun deželno-kulturnega zaklada za leto 1875 (potrebščina 5507 gold. 35½ kr., dohodki 862 gold. 24 kr., primanjkava 4645 gold. 11½ kr., ki se bode pokrila iz lastnega aktivnega deželno-kulturnega zaklada). — Poročilo deželnega odbora, da bode c. kr. finančna prokuratura izložila zaostale deželne priklade na vžitnino je deželni zbor na znanje vzel, potem pa naročil deželnemu odboru, da naj vnovič prevdarja, al naj se vplejo prikladi deželni na pivo in na žganje, in o tem poroča prihodnjemu deželnemu zboru. — Potocí zadeitim občinam na Dolenskem se je dovolilo 5000 gold. podpore z dostavkom, da naj deželni odbor c. k. vladi izreče željo, da naj bi se za ta denar nakupilo semena, ki naj se razdeli o spomladji. Prošnja okrajno-cestnega odbora Planinskega gledé podpornine za cesto od Bloške police do Rakeka se izroči deželnemu odboru v rešitev, narodno-gospodarskemu odseku pa poročilo deželnega odbora gledé deželne podpornine za uravnavanje Save in za stavbe v bran Savskih bregov pri Krškem. Konečno se je sklenilo, da se ves deželni zbor v komité konstituira v pretresovanje obravnave gledé naprave niže kmetijske šole. —

V 9. seji 12. oktobra se narodno-gospodarskemu odseku izročé prošnje občin v Bledu, Jesenicah,

in katere splošno z najboljšo voljo le površno, deloma celó nikakor ne morejo spolniti.

To spoznanje vlade se je v nekaterih deželnih zborih, posebno očividno pa v Doljno-avstrijanskem pokazala, ker so deželni načelniki poslance resno svarili, naj občinam ne dovoljujejo čedalje večih in le večih priklad, ker jih občani ne morejo plačevati. Da je ta beseda resnična, o tem pač nihče dvomiti ne more, ker tudi deželni zbori sami sklepajo čedalje veče doklade na davke za deželne potrebe in ker tudi državni zbor tirjatev države ni znižal, marveč jih le še povikšal. Deželni načelniki so res le povedali to, kar misli in silno želi prebivalstvo. — Privržencem zdaj vladajoče stranke pa se je to svarilo zelo znamenje nazadnjaštva (reakcije) in njihovi časniki so tudi v tem smislu pisarili, da namreč ta reakcija meri na svobodnost občin, kateri bo sledila potem splošna reakcija proti vsaki svobodi sploh. Reakcija zoper svobodo, dolgove delati, bila bi občinam gotovo dobro došla.“

Dopis iz Dunaja v „Augsb. Allg. Ztg.“ pravi, da se za gotovo sliši: Le en glas je v vladnih krogih o tem, da se mora v občinskih rečeh, zlasti kar se tiče manjših občin, marsikaj spremeniti, ter da se občinska avtonomija tako, kakor je zdaj, ne more zdržati.

Ti glasovi o naši občinski avtonomiji potrdijo gotovo našo misel in ta je: da so pri nas mogoče le male občine.

Ugovarjalo se nam bo morda, da ne bo najti potem toliko za župane sposobnih mož, kolikor bi jih bilo treba, ako se razkosajo veče občine in naredé manjše. Mogoče, da takih mož, ki bi bili juristi, inženirji, šolski učenjaki in zdravniki, res ne bo dobiti za župane, ker jih tudi ni; al tega, kar se je zdaj naložilo občinam, je veliko preveč, tega ne zmaga noben župan in nobena občina, da ne bi bilo nobenih pritožeb. Naj se dá občinam nekoliko manj avtonomije, potem se tudi ne bo manjkalo možakov, ki bodo popolnoma zmožni opravljati posla županov.

Zabavno berilo.

Iz sodnijskega življenja.

Po spominu skušenega starega pravnika.

Spisuje Jakob Aléšovec.

II.

Poštarica na Prelazu.

(Dalje.)

Pretekó dnevi, preteče teden, a ni ga še najmanjšega sledú. Žandarja, ki sta opazovala hišo, nista zapazila nič posebnega. Mati se je jokala po hčeri, kadar je bilo govorjenje o nji, ekspeditor pa je živel kakor prej, pokazal se malokomu. Tudi drugi žandarji niso našli nobenega sledú. Čez štirinajst dni sem bil tako daleč, kakor prvi dan, ne bilko bliže. Ves moj trud, pisanje do sosednih sodnih, izpraševanje, vse to je bilo popolnoma brez vspeha in jaz sem sam že jel obupovati zarad ugodnega vspeha.

Ves zamišljen sedim nekega dne v pisarnici, prebiraje zapisnike izpovedeb prič, katere sem zaslišal, kar stopi k meni predstojnik sodnije s pismom v roki, katero podá meni. Bil je dopis neke sodnije iz Ruskega do naše sodnije, priložen mu testamentu podoben list, ki se je tako-le glasil:

„Jaz Ivan Reisse zapuščam vse svoje premoženje svoji hčeri Dori, ki je pri moji sestri Karolini, omoženi Klepke, poštarici na Prelazu. Če bi bila pa hči moja,

kar mi ni znano, že umrla, je dedič moja sestra, omenjena Karolina Klepke.“

Sodnijsko pismo stavi do naše sodnije vprašanje, je li ta Dora Reisse še tu in živa, in če ne, ali je sestra Ivana Reisse-a še tu, oziroma, ali je sodniji naši znano, kje zdaj biva, da bi se ji izročila dedšina 12000 rubljev, katere je ranjki zapustil.

„Kdaj je došlo to pismo sodniji?“ prašam predstojnika naglo.

„Danes, ravnokar! Zadej stoji dan in številka vpisa.“

„Čudno! Oddana je že pred mesecem dni. Po kateri poti je prišla?“

„Čez Prusko! Na zavitku je vtisnjeneh več pruskih poštnih štempljev.“

„Tedaj tudi čez Prelaz?“ vprašam naglo.

„Mogoče! Avstrijskih poštnih štempljev ni na zavitku, menda se je poštarjem črnila škoda zelo,“ pravi predstojnik smehljaje se in pristavi: „Čemu se brigade za pot, po kateri je prišlo pismo? Saj so tudi naše pošte počasne, ne le Ruske. Dedšina pa poštarici ne bo odšla.“

„Jaz imam o tem pismu svoje misli, zato ga bom pridal preiskovalnim zapisnikom,“ odgovorim jaz.

„Mislite, da vam bo za rabo?“

„Nadjam se, da imam ključ vse preiskave zdaj v rokah,“ odgovorim jaz nekoliko ponosno.

Predstojnik odide, jaz pa se odpeljem s sodnijskim pisarjem in preoblečenim bričem naravnost na Prelaz. V žandarmerijski kosarni pustim povelje, da imata brž dva ali trije možje za nami priti. Naš nenadni prihod je poštarico vidno osupnil, tega ni mogla popolnoma skriti. Brž se umakne iz praga in hoče smukniti v sobo, v kateri je bil navadno ekspeditor, pa jaz, urnejni od nje, brž stopim med njo in vrata in mignem briču, da zastavi vrata poštne pisarnice, potem pa peljem poštarico v zgorenje sobo ter jej razodenem, da jo bom prosil nekaterih pojasnil v zadevi preiskave.

„O, kar vem, vse vam bom rada povedala,“ mi zagotovi, „al najprej dovolite, da vam prinesem kaj na mizo.“ In smukniti hoče iz sobe.

„Ne zdaj,“ pa jo vstavim jaz, „pozneje! Zdaj prosim, odgovarjajte mi! Ali nimate vi brata na Ruskem?“

„Imela sem ga, Bog mu daj večni mir!“

„Imela? Tedaj je že umrl?“ prašam jaz in jo strogo pogledam.

Poštarica spremeni barvo, pa se hitro zopet popravi.

„No, če bi bil še živ, bi se gotovo o njem še kaj slišalo, zato mora že na unem svetu biti.“

„Ali vam je znano, je bil premožen ali ne?“

„O, da, premožen je bil,“ odgovorí poštarica naglo.

„Kaj je bil na Ruskem?“

„Menda trgovec; jaz tega ne vem natanko.“

„Kako, da je imel svojo hčer pri vas? Ali je bila Dora njegova hči, ki ste jo vi za svojo razglasili?“

„Za svojo, se vé da,“ odgovorí poštarica naglo, „kako pa! Če jo je oče popustil, kakor riba zaledo, ko je pobegnil od doma, in sem jo jaz za svojo vzela, ali je nisem smela po vsem tem imenovati svoje hčere, he?“

„Mirno, mirno!“ vgovarjam jaz, „odgovarjajte mi na vprašanja. Vi ste toraj vsakemu rekli in ljudje so tudi sploh mislili, da je Dora vaša hči?“

„Se vé da! Kaj bom vsakemu človeku na nos obešala, da je imela tako maloprudnega očeta?“

„Če bi bil toraj vaš brat umrl, bi bila njegova hči dedič njegov?“

„I kaj pa da!“

„In zdaj, ko je več ni?“

To prašuje vprém svoje oči v poštarico, ko da bi ji hotel pogledati do srca; a ona umakne oči, in jih

zakrije v robec ter odgovorí z glasom tužnosti, ki jej pa ne prihaja iz srca:

„Oh, da, res je ni več! Moj Bog!“ in se skuša ihteti, kar jej pa ne gre prav. Jaz zopet pričnem:

„Zdaj, ko je ni več, bi dedičina brata vam pripadla? Ako bi pa Dora še živel, bi vi ne dobili nič?“

To vprašanje jo spravi vidno v zadrego. Najprvo me jezno pogleda, potem pa, ko da bi se zopet zavedala, da je v nevarnosti, se jame zopet ihteti. Jaz sem bil prepričan, da imam pred sabo hudodelnico, zlasti ko se pri mojih besedah: „Vam je moglo na tem ležeče biti, da se Dora iz poti spravi, zato letí na vas sum, da ste vsaj vedeli za to hudobijo, če že druga ne“, — zgrudi na tla in vsaj na videz pride ob zavednost. Jaz jo pustim v sobi, ter poklicem deklo, da ji pomaga, če bi bilo treba; ob enem pa postavim enega med tem došlih žandarjev pred vrata izbe s poveljem, da mi poštarice ne spustí iz sobe.

(Dal. prih.)

Iz deželnih zborov.

Deželni zbor Kranjski.

10. seja 13. oktobra. (Konec.) — Računski sklep zemljšno-odveznega zaklada za leto 1873 potrdil se je brez razgovora (dohodki 678.693 gold. $68\frac{1}{2}$ kr., stroški 737.606 gold. $24\frac{1}{2}$ kr., blagajniški ostanek 31.087 gold. 44 kr., aktivni zaostanki 7,047.533 gold. 64 kr., pasivni zaostanki 8,868.867 gold. $6\frac{1}{2}$ kr., toraj konečni pasivum 1,821.333 gold. $42\frac{1}{2}$ kr.). — Sprejel se je tudi proračun istega zaklada za leto 1875, namreč potrebščina 633.580 gold., zaklada 633.580 gold.; v zakladi je deželni donesek proračunjen z 230.540 gold., da se ta pokrije, je deželni zbor priklade sklenil, kakor lansko leto, namreč 20% priklade na direktne davke, in 10% priklade na vžitnino od vina, vinskega in sadnega mošta in od mesa.

Konečno je dr. Poklukar s 15 družniki izročil sledoč interpelacijo do c. k. vlade:

„Oddal sem dne 26. septembra t. l. zvečer krog $\frac{1}{2}$ 12. ure na tukajnjem kolodvoru južne železnice 9 pisem v enakih zavitkih, z enako pisavo v napisih in vseh dobro zapečatenih. — Izmed teh pisem je tukaj priloženo razpečateno došlo postaji Otok poleg Radoljice, kar kaže uradno potrdilo in uradni pečat; vidi se pa tudi po slabo prilepljenem delu zavitka, da je bilo pismo namenoma odprto na poti od oddaje do zadnje postaje. — Ni prvič, da se je tako pripetila mojim pismom, ali da so bila zgubljena, in enako mi potrjujejo znanci o svojih oddanih ali sprejetih pismih. — Vse to in okoliščine povedane dogodbe nehoté zbujujo spomin na tako zvani „črni kabinet“. — Gledé na to, da oddano pismo od prve do zadnje postaje le po uradnih rokah teče, in da ima slučajno poškodovanje redno tudi znamenje slučajnosti, človeka pri najboljši veri na splošno veljavno in nedotakljivost poštne, sum obhaja, da bi znala tudi med poštnimi organi roka biti, katera namenoma prestopa postavo za varnost tajnosti pisem.

Zato prašajo podpisani: ali hoče c. k. vlada poveleno pogodbo ostro preiskati in sploh paziti, da se postava za varnost tajnosti pisem ne žali.

Dr. Poklukar. Dr. Costa. Jugovic. Tavčar. Obreza. Kotnik. Schaffer. Kozler. Kramer. Pakiž. M. Lavrenčič. Murnik. Horak. Dr. Bleiweis. Karol Rudež.

Dr. Zarnik.

11. seja dné 15. oktobra. — Vitez Langer poroča o peticiji učiteljskega shoda o pravici krajnih šolskih svetov, predlagati kandidate za učiteljske službe;

v daljem govoru govornik prav dobro vtemeljuje, da prošnja v ničem ni opravičena ter v imenu šolskega odseka nasvetuje, da naj se prošnja ne vslisi.

Dr. Bleiweis u se nasvet učiteljskega shoda dozdeva nevaren in zoperustaven; da je učiteljski shod, ki se je vršil pod vodstvom Pirker-jevim prišel do tega nasveta, vzrok sta §§. 3. in 19. postave gledé šolskega nadzorstva; tamkaj je izrečeno, da v okrajnem in v krajinem šolskem svetu imajo tudi cerkveni zastopniki besedo in ti so liberalnim učiteljem trn v peti; konečno je govornik priporočal predlog šolskega odseka.

Dr. pl. Schrey, se vé, pa je temu predlogu ugovarjal, očital je šolskemu odseku, da stvar ni dobro pretresoval, da je prošnja opravičena (v čem neki?) in je zahteval, da naj se prošnja izročí deželnemu odboru v prevdarek in poročanje, kendar se deželni zbor zopet prične, toda ta predlog ni obveljal.

Dr. Costa v daljem govoru spodbija Schrey-a, ki je izrekel: „Die Landeslehrerconferenz hat eine furchtbare Schulfinsterniss constatirt.“ Res je tako, zakliče govornik, toda v drugem pomenu, kakor si ga je predgovornik mislil. Obžalovati se mora, da so učitelji izvolili take zastopnike, da se je stvar tako rešila. Deželni shod učiteljev nima drugačega obravnavati, nego pedagogične reči, in bolje bi bil storil, se po tem ravnat, kakor da je vse drugačne stvari sklepal, da je krajne šolske svete v peticiji napadal tako neopravičeno; kajti ni ga prinesel enega dokaza, da je istinito tako, kakor popisuje prošnja. Gosp. pl. Schrey pravi, da so te pomanjkljivosti obče znane; če on misli, da je vse obče znano in resnično, kar pišeta „Laibacher Tagblatt“ in „Schulzeitung“ (veselost na levi), potem ima prav. Al govornik misli, da to ne zadostuje, ampak da je treba dokazov, če se stopi pred postavodajstvo s tožbami zoper zastope, ki so nastavljeni po postavi. Gosp. pl. dr. Schrey pravi dalje, učitelji morajo skušnje imeti, da tak ne gré dalje; al jaz sem ud deželnega šolskega sveta, pričujoč pri vsaki seji in moram reči, da zdaj ni bilo še ovire zavolj tega, ker krajni šolski sveti predlagajo učitelje; jaz imam skušnjo, da ti sveti ne storé tega, kar Pirker hoče, al oni tudi niso zato postavljeni; predlagajo pa učitelje, katere poznajo za sposobne. Nasproti pa vem, da se hočejo včasih učitelji vsiliti, za katere občine ne marajo; znano mi je mesto na Kranjskem, kjer je krajni šolski svet dvakrat odvrnil učitelja, ki se mu je hotel vsiliti, in predlagal drugačega, ki ga potem imenovati je bil primoran deželni šolski svet. Če se pa postava prenaredi tako, kakor je deželni shod učiteljev prosil, potem nimajo občine nič govoriti, ampak samo plačevati, in to ne gré, mislim; če so občine prevzele toliko žrtev, naj imajo tudi pravico, imenovati učitelja. Dr. pl. Schrey je rek, zdaj se učitelji volijo „nach dem persönlichen Geschmack“; mislim, da bi se potem ravno tako godilo, razloček je le ta: sedaj se volijo „nach dem persönlichen Geschmacke der Ortschulräthe“, potem bi se pa volili „nach dem persönlichen Geschmacke des Landesschulinspectors Pirker!“ (Deželni glavar preseka govorniku besedo, češ, da naj osobnosti opusti, toda dr. Costa nadaljuje:) Jaz sem neprijatelj osobnosti, čudim se pa, da se zadnjič ta opomba ni naredila, ko se je tako osobno govorilo zoper osebe, ki niso bile prav v nobeni dotiki s stvarjo; al zdaj je druga; Pirker je deželni šolski nadzornik, in jaz omenil nisem drugačega, kakor da bi bil nasledek sklepa učiteljev ta, da bi Pirker potem imenoval vse učitelje na Kranjskem, — o Pirkerjevi osobnosti pa so mnenja različna.

Če je predgovornik rek, nadaljuje dr. Costa, da so na Koroškem naredili tako postavo, je to istina, al razun Koroške se to zgodilo ni v nobeni drugi deželi;

je še jačila edinost, omikanci niso gojili te nade; nego milujoč svoj rod, ki je v neomajljivi ogradi vekovitih gorá spaval tisočletno spanje mumije, jeli so ga buditi iz tega žalostnega mrtvila in dremeža ter klicati z maternim glasom: Vstani!

A zdaj, ko že telo Slovenije uboge kaže razstroja ali marazma sled, ko smo bijoč boj národnega obstanka, v katerem je treba zluge ter trikrat zluge, razodeli svetu notranji razdor v nepopisno veselje oklepajočim nas trem narodnim neprijateljem, čemu boljemu se hočemo odzaj nadjati!

Res, ako mila osoda dopustí, da jugoslovansko drevo kdaj požene svoj cvet in doneše lep vlastovit sad, zgodí se to na njega srednjem, krepkejem, od sovražnih sap bolj zaklonjenem deblu hrvatsko srbskem. To je zdaj tem bolj pričakovati, ker so zlasti Hrvatje dobili dva toliko važna znanstvena zavoda, akademijo znanosti namreč, ki že nekaj let sem tako blagotvorno in lepokazno deluje, in pa vseučilišče.

A Slovencu kaže popeti se na stališče jugoslovanstva, osvojiti hrvatski jezik, uživati plodove jugoslovenskega slovstva in kjer in komur bode mogoče, pri-družiti se tudi djavno obdelovavcem tega polja — vendor slovenščine domá ne zanemarjati, nego gojiti jo v izomiku in napredovanje svojega naroda ter množiti jo, ne z golimi kroatizmi, kakor so: koji, kolikogod, ovaj i. t. nego slovenski slovnici primerno iz hrvatskega obilja sosebno z nežnejšimi, lepše zlikanimi ali rekel bi gosporskimi izrazi in reki, katerih v njej dostikrat pogrešamo. Namigujem tū na besede, kakor smo nekatere že sprejeli, na pr. opozoriti (ali upozoriti), iznenaditi, odlikovati se, odličen, duhovit, odrešit (entschieden), vzorit, vojevit, jednovit (enovit, einfach) itd.

Tudi znanstveno terminologijo naj bi Slovenci, kolikorkoli je mogoče, zajemali iz hrvatsko-srbskega slovstva, a dobro bi bilo in jugoslovanska vzajemnost svetuje, da se tudi Hrvatje v svoji terminologiji ogibljejo izrazov, katerih Slovenec ne more razumeti.

(Konec prihodnjič.)

Zabavno berilo.

Iz sodnijskega življenja.

Po spominu skušenega starega pravnika.

Spisuje Jakob Aléšovec.

II.

Poštarica na Prelazu.

(Dalje.)

Na to se podam k ekspeditorju, čegar osebnost se mi je že na prvi pogled pristudila. Bil je ta človek precej čokaste postave, divje brade in jako plašnih oči; govoril je prav prusko-nemško narečje. Če se ima po vnanjem sklepati na notranjost, je ta človek jako hudočnega srca in črnega značaja. Tudi njega jamem izpraševati blzo enako, kakor poštarico. A on mi na kratko odgovarja, da, kar vé, je povedal že prvikrat. O poštarici in njenih rodovinskih razmerah neče celo nič vedeti, češ, da se ni brigal nikdar za-nje; da Dora ni bila poštarice hči, to mu je — pravi — čisto novo. Na moje vprašanje: ali vé, da je šlo pred kratkim neko pismo iz Ruskega do naše sodnije, — mi odgovorí, da tega ne more vedeti, ker ne odpira zapečatenih paketov, ki gredo do posamesnih pošt. Druzega od njega ni zvedeti, ker odgovarja čisto na kratko, večidel pa se dela popolnoma nevednega.

Po vsem tem sem prišel do prepričanja, da imam

tù prava hudodelnika v pesteh, pa tudi, da jima brez dokazov ne morem do kože. Dejanskega dokaza pa ni bilo ne enega, vse le sum. Odpeljem se tedaj zopet ukazavši žandarjem, da imajo vedno ostro paziti na vse, kar se v hiši prigodi, ker zapreti ju si nisem upal brez drugačnega povoda, ko mojega prepričanja, da sta kriva. Sporočim toraj vse natanko viši sodniji ter pristavim tudi svoje misli in kombinacije sporočilu.

Že čez dva dni mi pride povleje, da imam oba potegniti v preiskalni zapor. To se zgodi še isti dan, ob enem vso hišo in vse shrambe preiščemo, a drugačega ni najti, kakor v kupu gnoja na dvorišči že zeló rujav dolg nož, ki je bil — po izpovedbah dekle — prej v kuhinji, iz katere je zginil molo pred umorom Dore.

Preiskava se začne, pa dasiravno izprašujem, pozvedujem, napenjam vse žile zvijače in bistroumnosti, — iz poštarice ni spraviti ničesar, še manj pa iz ekspeditorja, kar bi moglo biti podlaga zatožbi. Nazadnje ni bilo drugačega mi storiti, ko nasvetovati viši sodniji, da se izpustita, in ker je viša sodnija po vsem tem prav mojih misli, sem spustil iz zapora obo. Pri odhodu se mi je poštarica prav zaničljivo-ponosno nasmejala in rekla:

„No, gospod sodnik, zarad naju ste se spekli! Dasiravno sem bila dalje časa zaprta, me vendor to ne bolí toliko, kolikor se veselim, da so vam vaši naklepi do naju spodeli. Zdaj bom pač prosila, da se mi izplača dedšina, kajti zdaj se bom omožila in imam čast tudi vas povabiti na svatbo. Moj ženin, gospod ekspeditor, vas bo že še posebej povabil.“

Jaz moram reči, da se mi ni kmalu kaka človeška oseba tako pristudila, kakor ta ženska. Moje prepričanje, da je kriva, je bilo zdaj popolno; kaki občutki so sprehajali me prepričanega, da ste ta dva človeka morilca, pa pravici zdaj še nedosegljiva, vsak lahko razume, če se misli na moje mesto. Pa kaj mi je bilo storiti drugačega, ko čakati, da mi ju kak nepričakovani slučaj ali božja pravičnost zopet v roke dá! Žato denem vsa pisma za zdaj na stran prepričan, da jih bom zopet rabil.

Preiskava se toraj vstavi, poštarici se izplača dedšina in kmalu potem je na Prelazu ženitovanje. — —

Leto preteče. Moje zdravje se je bilo že popolnoma zopet vtrdilo, tako da bi bil že rad premeščen v kak kraj, kjer bi bilo več opraviti, kajti tu mi je bilo življenje že preveč enolično. Razpisanih je bilo mnogo služeb, zato se nekega jutra ravno vsedem, da bi spisal prošnjo, kar stopi zopet žandar Prelup v pisarno in poroča:

„Gospod pravnik! Naznanjam, da se je zgodilo težko telesno poškodovanje. Poštarja iz Prelaza so našli dobro uro od hiše v hosti tako obstrelenega, da so komaj še živega domu prinesli.“

„Ni mogoče!“ pravim jaz in skočim kviško. „Brž po zdravnika, da se podamo gori.“

Ko se peljemo proti Prelazu, meni srce hitreje bije. Če najdemo poštarja, nekdanjega ekspeditorja, še živega, bo morda v smrtni uri izpovedal se nam in tako prišel morilec Dore pravici v pest, če ni on sam. Voznik goni konje, kar se dá, in tako dospemo v eni uri že na Prelaz.

Ko stopimo v sobo, v kateri je ležal ranjenec na postelji, zakriči ta, kolikor še more, kazaje poštarico:

„Proč ž njo, proč s tem peklenskim h.....! Ne, ne bom umrl prej, dokler ne bom izdal tebe. Misliš, da boš sama živila na svetu še dalje? O ne, greva skup, jaz tako-le, ti pa po vislicah, ti kača pekl.....“

Pri teh besedah se zgrudi ranjenec, ki se je bil jeze nekoliko vzdignil, nazaj na posteljo, jaz in zdravnik stopiva k njemu. Ko zdravnik odgrinja krvavo

odejo, da bi pogledal rano, začne ranjenec, zdaj prav peklenke podobe, zopet s hripavim že precej slabim glasom:

„Ne, vas ne potrebujem, gozdar je že vedel, kje je pot do sreca. Vi, zastopnik pravice“, se obrne k meni, „vi stopite sem, z vami imam govoriti, predno mi h.... sapo zapré. Toda pazite na uno-le-poštarico, da vam ne uide. Meni je hotela pomagati iz sveta v pekel, predno bi prišla sodnijska komisija, da bi potem moja usta molčala. Le pazite na-nje, da ne uide. Malo vode, me strašno žeja, potem bom vse povedal, vi pa pišite!“

(Kon. prih.)

Iz deželnih zborov.

Deželni zbor Kranjski.

12. seja 16. oktobra. (Dalje.) — Da bodo bralci razvideli, kako čudno je g. baron Apfaltrejn skušal opravičevati svoj napad na večino deželnega odbora in kako hudo se je pri tem blamiral (osramotil), naj zdaj poročamo o prvi točki 12. večerne seje, to je o poročilu gledé deželno-odbornega delovanja od 1. novembra 1. 1873 do konca junija 1. 1874.

Dotični odsek, ki je to poročilo pretresoval, je potem, ko ga je na tanko pregledal in rešil, nasvetoval: da naj deželni zbor izreče hvalno priznanje deželnemu odboru za skrbno njegovo delovanje.

To je bila prilika, da je deželni glavar dr. Kaltenegger povabil barona Apfaltrenerja, da naj opravičuje to, kar je dopoldne očital večini deželnega odbora.

Baron Apfaltrejn na to odgovarja tako-le: Prvo, kar je navajal, je bilo to, da je deželni zbor v včerajšnji seji iz proračuna normalno šolskega zaklada izbrisal 2000 gold., češ, da je deželni odbor temu kriv, da se je ta znesek postavil v navedeni proračun.

Druga točka njegovega zagovora je bila ta, da se je slovenskemu dramatičnemu društvu dovolila podpora 2400 gold.

Tretja stvar, katero je neki zakrivil deželni odbor, je ta, da si je moral za potrebščine normalno-šolskega zaklada izposoditi 122.000 gold., češ, da deželni odbor ni o pravem času prevdarjal, katere denarstvene nasledke bodo imele pretečeno leto sklenjene šolske postave za našo deželo.

Dalje je očital deželnemu odboru, da o zadavi kmetijske šole dela vse brez glave in da ne prevdarja, kako daleč bodo segali stroški.

Na dalje je govornik očital, da je deželni odbor kriv, da se je potrebščina v proračunu deželnega zaklada za leto 1875 za toliko pomnožila od dotičnega proračuna za leto 1863, — da so se upravni stroški leta 1875 pomnožili na dvojni znesek leta 1863, ter navaja dotične številke navedenih proračunov.

To so vzroki, pravi konečno baron Apfaltrejn, da deželnemu odboru gledé ravnanja z deželnim denarjem nikakor ne zaupam.

Zdaj deželni glavar in prvosrednik deželnega zbara vitez dr. Kaltenegger poprime besedo in mirno ter popolnoma nepristransko odbija napad barona Apfaltrenerja dokazaje, da niti ena sama točka njegovega zagovora ni opravičena.

Pred vsem deželni glavar odločno protestira zoper to, da je baron Apfaltrejn, ko je sodil o delovanju deželnega odbora, govoril od večine tega odbora. Kendar deželni odbor stopi pred deželni zbor, to storí v svojej celoti, in naloga njegova je, v tej celoti zastopati nasvete, katere on predлага, nikakor se toraj govoriti ne smé o večini deželnega odbora. Kar se zlasti tiče

stališča mojega, povdarja deželni glavar, sem omenil že mnogokrat, da je naloga moja, nad tem čuvati, da se sklepi deželnega odbora izvrše po postavi. Če se toraj v tem obziru napada deželni odbor, moram napad vzeti jez sam na-se. (Gosp. baron Apfaltrejn! ali si bodete zapomnili ta izvrstni dobradejni nauk gospoda deželnozbornega predsednika gledé prvega pravila parlamentarične šege? kakoršnega dozdaj ni bilo treba še nobenemu poslancu Kranjskega deželnega zbara.)

Če je deželni zbor, nadaljuje deželni glavar, izbrisal 2000 gold. iz proračuna normalno-šolskega zaklada, moram povdarjati, da teh 2000 gold. ni deželni odbor, ampak edino le c. k. deželni šolski svet postavil v proračun.

Če je deželni odbor dramatičnemu društvu dal izplačati 2400 gold. podpore, je ta potrošek le izvršitev deželnozbornega sklepa.

Če je baron Apfaltrejn očital deželnemu odboru, da ni o pravem času prevdarjal, kako bodo deželni koristi ustrezale šolske postave, katerih nasledek je letošnji deficit, povdarjati moram: da je te šolske postave predložila c. kr. vlada neposredno deželnemu zboru, pa to ni poprej naznana deželnemu odboru, — da je deželni zbor sklenil te postave, — da toraj deželni odbor nikakor ni bil v stanu, pretresovati poprej denarstvenih nasledkov teh postav in se poprej na-nje ozirati. Sicer pa dostaviti moram, da so denarstveni nasledki nastali zavolj tega, ker se v postavah proračunjeni dohodki niso vresničili. Da se pa ne bodo vresničili dohodki, je bilo tako malo pričakovati, da se je še le potem, ko so se pokazale dotične ovire, debatiralo in to prav temeljito, al bi vendar ne bilo mogoče odstraniti teh ovir; toda to ni bilo mogoče; dotični del postave se je moral tedaj sistirati. Tega pa deželni odbor niti ni mogel poprej prevideti, niti zabraniti.

Da se je sklenila ustanovitev kmetijske šole, to je storil deželni zbor in zopet ne deželni odbor.

Če dalje priznavati moram, da je bil proračun deželnega zaklada za leto 1863 bolj nizek od sedanjega, zavolj tega pa vendar priznavati ne morem, da bi bil vzrok temu v katerem kolj obziru zakrivil deželni odbor. To so nanesli drugi časi, deloma večje tirkatve do deželnega zaklada, deloma cena temu, kar je potreba si omisliti. Zlasti je upravne stroške določil deželni zbor sam in deželni odbor ni v stanu, o tem kaj spremeniti; on mora to izplačevati, kar je deželni zbor sklenil.

Konečno pa še omeniti moram, da deželni odbor ni edini v takem položaju; sklicevam se na upravne stroške, ki jih ima država, ki jih imajo mestne občine. Povsod se razvida, da so se žalibog pomnožili ti stroški in jaz bi res ne vedel, kako bi se dalo to predragačiti.

Dr. Costa potem še konstatira, da je deželni glavar napadanje barona Apfaltrenerja kot popolnoma neopravičeno dokazal in odbil.

Dalje razjasnuje dr. Costa, kako da pride, da je proračun leta 1875 skoraj še enkrat tako velik kakor leta 1863. Proračun l. 1875 s potrebščino 411.000 gld. ni navaden proračun, ampak izvanreden, med temi 411.000 gold. je namreč 108.000 gold. preliminiranih za take stroške, ki jih treba bode le to leto, a drugo ne več. Normalni proračun znaša le blizu 300.000 gld. in ta je pač za tretji del viši od leta 1863. Al treba je pomisliti, kako so se okoliščine od leta 1863 spremene. Leta 1863 deželni zaklad za ceste ni izdajal nič, za pripravo skoraj nič, tudi drugih naprav ni bilo, ki so se pozneje ustanovile po sklepih deželnega zbara, na pr. Slapska šola itd. Blazni so bili poprej le v enem

nega zborovanja, kakor smo že poprej omenili, predlog, ki ima pomen ne le za sedanjost, ampak ki sega v prihodnje stoletje. Kajti kakor se bode postava od 24. maja l. 1869 gledé uravnave zemljiškega davka izvršila na Kranjskem, tako bodemo plačevali krvavi zemljiški davek.

S tem sklenemo poročilo o letošnjem deželnem zborovanji ter zakličemo: Bog daj, da se zemljiški davek na Kranjskem uravná vseskozi pravično v smislu postave; — Bog daj, da se olajša breme, katero Kranjce gledé davka v primeri z drugimi deželami Avstrijskimi tako hudo in nepravično tlači!

Muzikalne novice.

Slovenska „glasbena matica“ je ravnokar na svitlo dala sledeči dve kompoziciji:

„Po jezeru bliz' Triglava“ — se zove koncertna ilustracija, ki jo je za glasovir zložil A. Förster.

Slavnoznan skladatelj predstavlja nam v tej kompoziciji selansk prizor, zanimivo idilo, in zdi se nam, ko čujemo te glasove, kakor da bi videli čolnič plavati po jezeru. Kar nam je prezgodaj umrli Miroslav Vilhar v krasni svoji pesmi pel, ljubko nam doni iz Försterjeve kompozicije na glasoviru. Že v vodou čujemo glase glavnega motiva, „da odmeva od gore.“ Téma stopi pred nas v olišpani opravi, pa se od sledeče prve variacije loči po refrénu, v katerem kakor iz daljave donijo na naše uho konečni glasovi znane narodne pesmi „Triglav“. Za njo pa sledi druga variacija, ki se od prve loči po drugem narodnem napevu, — in prav to dela nam kompozicijo tem bolj interesantno. Po sentimentalnem, umetno zloženem „largo“ končuje skladatelj ta jako mikavni selanski prizor s živahnim „allegro“. Gledé na priljubljene narodne napeve, ki jih obdeluje v tej „ilustraciji“ in gledé na to, da v vsem je delo izvrstnega umetnika; zato lahko rečemo, da bode v vsakem koncertu, še posebno pa v vsaki slovanski „besedi“, učinila velik efekt, in to tem bolj, ker igralcu ali igralki te precej težke kompozicije se ponuja prilika občinstvu kazati izurjenost svojo. Naj bi pač taka in enaka dela večkrat slišali v čitalničnih „besedah“ poleg tujih kompozicij! — Ker je „glasbena matica“ skrbela za lično vnanjo obliko, v kateri je na svetlo dala imenovano delo, združuje se vse, da Försterjeva kompozicija pride posebno na vsak glasovir narodnih naših gospodičin.

* „Sveta maša“ za sopran, alt, tenor in bas (to je za mešani zbor), zložil Daniel Feigelj.

Ta maša je v vseh svojih 9 razdelkih zložena v pravem cerkvenem duhu, se lahko poje in prijeten vtisek dela na poslušalca, ker se tudi posamezni glasovi lepo vrstijo. Toplo jo tedaj priporočati smemo vsem slovenskim cerkvenim zborom. Blaznikova kamnotiskarna dala jej je tudi lično unanjo obliko.

Zabavno berilo.

Iz sodnijskega življenja.

Po spominu skušenega starega pravnika.

Spisuje Jakob Aléšovec.

II.

Poštarica na Prelazu.

(Konec.)

Nas obide groza to videti in slišati. Poštarica spreminja vse barve in res hoče se zmuzniti iz sobe, a

žandar in sodnijski sluga jo primeta vsak za drugo roko. Zdravnik podá ranjencu vode, katero ta poželjivo izpije, potem pa vrže steklenico proti poštarici, katero zadene na obraz, da se kri pocedi.

„Znorel je,“ kriči poštarica, „ne poslušajte ga! Kar bo govoril, bo vse hudobna laž.“

„To bomo že mi razsodili,“ pravim jaz in se vse dem s pisarjem vred blizo postelje, da bi bolje slišal ranjenega, ki začne v pretrganih stavkih pripovedovati:

„Kdo sem jaz in kaj sem bil, to menda vas ne bo mikalo; moja zdanja žena naj vam to razloži obširnejše, saj vse natanko vé; jaz le v kratkem omenim, da sem, kakor ona, po rodu Prus. Svojo zdanjo ženo sem spoznal kot vojak, zavoljo nje in z njeno vednostjo sem nekega večera napadel in oropal bogatega potovačega trgovca in mislil ž njo vred pobegniti na tihem čez mejo, pa žandarji so me prijeli in bil sem obsojen na deset let težke ječe, katero sem tudi prestal. Svoje ljubice nisem hotel izdati in tako je bila ona brez kazni.“

Ranjenec preneha, ker mu zmanjka moči. Zdravnik mu pomoli zopet vode, in ko je pil, nadaljuje:

„Izpuščen iz ječe grem iskat ljuhice, a zvem, da je ni doma, da je že več let, kar je zginila brez sledu. Tudi brat njen, že oženjen, je bil zginil, nihče ni vedel, kam. Jaz se napotim je iskat, živim o hudodelstvih, tatvinah itd. in slednjič jo najdem tu na Prelazu vdovo.“

Zopet preneha ranjenec, kateremu je govorjenje težko. Poštarica skuša vmes se vtikati, češ, da ni res, kar govorí, jaz pa ji rečem, da jej bomo usta zamašili, če ne bo tiho. Ranjenec zopet prične.

„Se vé da me ni bila nič kaj vesela, ko jej pridem v hišo. Imela je pri sebi hčer svojega brata, o katerem je vedela, da se mu na Ruskem dobro godí, saj jej je večkrat poslal denarja kot plačo za to, kar jo hči njegova stane. Da sem mogel v hiši ostati, mi je dala službo poštnega ekspeditorja. Kmalo se ponovi stara prijaznost med nama in tako mi tudi zaupa, da je denarno čisto na kantu. Jaz se čudim temu, kajti dobro mi je bilo znano, da je po možu podedovala lepo premoženje in jej je tudi kmetija, gostilna in pošta kolikor toliko nesla. „Res je — mi odgovori — lahko bi prav dobro stala, ko bi ne bilo neke pijavke. Ta me vedno molze in nima nikdar zadosti. „Kdo je ta pijavka, tega mi pa noče razodeti na noben način. Zdaj pač tudi to vem.“

Poštarica zopet zakriči, se hoče iztrgati čuvajema iz rok in zagnati se proti ranjencu, pa čuvaja jo držita trdo, da se ne more ganiti, ter jo potlačita na klop pri peči. Ekspeditor nadaljuje:

„O, to je pošast! Ko je njen mož umrl, je vse mislilo, da je umrl navadne smrti, a ona mu je zaudala, ker jej je bil na poti. Hotela je namreč iznebiti se ga, kajti imela je znanstvo z nekim gozdarjem, ki jej pa, vedé za njeno hudodelstvo, ni več upal, marveč bežal od nje in zdaj živi brez dela v mestu M. ter pošilja jej pisma, v katerih jo dere za denar, žugaje jej, da jo bo sodniji izdal, ako mu ne pošlje, kar zahteva. Ta je bil toraj tista pijavka, to sem zvedel še le pred kratkem, ko mi je prišlo neko takoj pismo v roke. Tako tega nisem vedel in tako sem se dogovoril ž njo, storiti to, kar sem pozneje storil.“

Bolnik vtrujen in spehan tu preneha in ko smo ga okrepčali z žganjem in vodo, nadaljuje:

„Tisti čas je prišlo po pošti veliko denarja, nekaj čez 8000 gold. Ta denar je drezal naju oba v oči, kaj rada bi se ga bila polastila, pa kako? Tudi zapazim nekega dne v poštnem žaklju, katerega sem bil odprl, pismo iz Ruskega do tukajšnje sodnije; pokažem ga poštarici in ona mi veli, pridržati ga za en dan, ker se

jej je zdelo, da prihaja iz tistega kraja, kjer je bil njen brat; kaj ko bi bil umrl? Pridrživa ga, odpreva na nek po meni znajdeni način in najdeva v njem dopis Ruske sodnije do naše, v katerem je naznanjeno, da je brat umrl in zapustil bogato dedšino svoji hčeri Dori, in če bi ta ne bila več živa, svoji sestri poštarici. Da, če bi Dore ne bilo, bila bi poštarica in ž njo vred jaz naenkrat bogata. Ne bom popisoval pogovorov, le to omenim na kratko, da je šlo ono pismo zopet zaprto do sodnije, in da je bilo sklenjeno, Doro na stran spraviti. Poštarica, ki je že svojega moža po strupu iz sveta spravila, ni imela nobenega pomislka, kaj tacega tudi z Doro, bratovo hčerjo, storiti. Spredeva si toraj načrt, po katerem nama je ravnati, da ne bo sum hudodelstva letel na naju. Načrt je bil ta. Odpeljeva se za dva dni od doma, a drugo noč se jaz vrnem iz mesta po skrivnih potih domu, grem skoz zadnja vrata v hišo, razbijem poštne kaso ter poberem ves denar iž nje, potem spravim Doro na stran, prevrnem vse po hiši, kakor da bi bili res tolovaji razsajali po nji in odidem skozi sprednja vrata, razbivši ključavnico. Po dokončanem delu se vrnem po isti poti nazaj v mesto, preoblečen v kmetiško obleko, katero pa potem proč vržem."

„Vse to se je zgodilo, kakor je znano: jaz bi bil Doro na tihem umoril, a morala me je slišati, kajti ko pridem po prstih in bos do njene sobe, se odpró vrata in ona mi pride z lučjo v roki naproti ter odpre usta, da bi zakričala, toda jaz jej zbijem luč iz rok, jo zgrabitim za usta in sujem z nožem, dokler je še migala. Potem naredim luč in prepričavši se, da je popolnoma tiha stvar, zbežim in se podam v mesto, kamor dospem proti jutru. Krvavo obleko, katero sem bil že doma slekel, vržem v bližnjo vodo in tako vničim zadnji sled. Ko se drugi dan pripeljeva domu, ni mogel nihče naju sumičiti, da sva le količaj kriva hudodelstva, kajti „alibi“-dokaz nama je bil lahek. Tudi drugače ni mogel leteti sum na naju, ker se ni moglo nikomur zdeti, da bi bilo to hudodelstvo nama le količaj prida prineslo, dokazov pa ni bilo prav nikakih. Tako sva mislila vživati v miru sad hudodelstva, ker nama pravica ni mogla nikakor do kože, a prišlo je drugače.“

Ranjenec postaja čedalje slabši, toraj ga opominjam, da bi na kratko povedal, kar ima še povedati.

„Bom,“ odgovori, „saj sem kmalu pri koncu. Nihče ni imel suma do mene, le zaročenec umorjene me je temno gledal, kjer koli me je videl. Danes sva naletnela v hosti, kamor sem šel na lov, drug na drugačega, oba s puško. „Sodnija ti ne more do kože — se zaderet nad mano — a jaz sem vendar prepričan, da si jo ti umoril. Tudi sem našel v vodi tvojo obleko, katero hočem pokazati sodniji.“ — „Ne boš je kazal, ne.“ Zarohnim jaz, pomerim s puško in sprožim, a on, zapazivši moj naklep, stori enako. Puški počite in jaz se zvrnem na tla, moj sovražnik pa pobegne. Čemu je bežal? Saj je bil le maščevalec in to, kar je storil, je bila pravica. — Tako so me našli in — in — zdaj naj me vzame peklenški, saj bo tudi po moje žene črno dušo prišel — na vislice. Haha ha!“

Kri se mu vdere iz ust, še enkrat se stegne, potem se skrči in — mrtev je všel človeški pravici.

Poštarica, vidé ta strašen prizor, se stegne kviško in zakriči na moč:

„Nič ne verjemite pošasti! Zdaj, ko je poginil, hotel je maščevati se nad mano. Toda ne boš se, meni ne boste ničesar dokazali.“

Jaz, ne oziraje se na te besede, jo vkažem odpeljati, kar se pa, ker je bila močna ženska, še le dá, ko so jej žandarji roke zvezali. Potem so jo vrgli na lesteni voz na slamo in tako sem jo jaz v trg sabo

vzel, kjer so imeli žandarji dosti opraviti, da so jo varovali sile razkačenega ljudstva, ki jo je hotelo kamjenjati.

V ječi je skonca tajila, slednjič pa ste jo ječe same in tema, v kateri je vedno videla pred sabo krvavo Doro, tako omehčili, da se je vdala in pritrdila vsemu, česar je bil njeni mož jo dolžil.

Bila je obešena in umrla skesaná. Hiša na Prelazu pa je sčasoma propadla; nihče ni hotel bivati v njej, ker se je sploh govorilo, da umorjena Dora po noči zdihovaje krvava hodi po samotnih sobah. Ker ni bilo pravih dedičev, je prišlo posestvo v tuje roke.

Naši dopisi.

V Gorici 28. nov. — Ministerstvo za kmetijstvo namerava potrositi precej denarja za zboljšanje govejih plemen. V ta namen je odbralo nekaj komisarjev — menda šest — ki hodijo okoli po deželah pregledavat govejo živino in razna nje plemena, da potlej sporočijo, česa je tu pa tam treba. Za našo Gorisko deželo je ogledovalni komisar tukajšnje kmetijske šole profesor voditelj gosp. Povše, kateri je že marsikatere naše kraje obiskal. Gosp. minister ga misli poslati drugo leto tudi v druge Primorske kraje v Istru in Dalmacijo; pa tudi na Kranjsko in znabiti tudi na Štajarsko. V 3 letih se imajo neki vse te dežele prehoditi. Pač lepa in častna naloga je došla gosp. prof. Povšetu! Pa tudi gg. ministrom se morajo take praktične reči v večo čast in zaslugo šteti, kakor na prakfesionalne postave, s katerimi je le nekaterim kričačem ustrezeno. — Po časnikih beremo, da so tudi za Primorsko nakazani „Stremayr-ovi groši“, in sicer 28 tisuč gold. za vse 4 škofije. Novo je letos to, da so nekateri gg. duhovni „skoz padli“ — skoz državno rešeto, namreč: saj škofijstva so jih bila priporočila. Pri nas mnogi vzroke ugibajo, zakaj je ta pa ta — „padel“. Kedar te vzroke — sosebno pri nekaterih — poizvemo, znal bom kaj več poročati. — Včerajšnji „Glas“ je v prepoved dejan — se ve da še le potem, ko je bilo že dokaj iztisov vsaj po mestu razdanih. Tako sem tudi jez enega dobil, in smem reči, da se mi zdi list jako nedolžen. Sicer pa se vé, da merodajna je le državnega pravdnika sodba. — Dne 23. t. m. se je pričela nova dekliška šola v ulici sv. Ivana. Sprejetih je okoli 50 deklic; mnogo izmed njih slovenskih staršev. Šola sama na sebi — kakor se zdi — bo dobra; deklice se bodo menda tudi italijanščino in slovenščino kot predmet učile. Šola se je pričela s peto mašo, kakor druge javne šole. — Nenavaden mraz za ta čas imamo. Včeraj je bil eden najmrzljesprih dni (3° R.). — Tatvin se ne manjka ni v mestu, ni po deželi. Med najglasovitiša junaška dela naših tatov spada okradenje farne cerkve na Placuti (predmestju). Škode ni storil veliko gospodtat, ker ni imel posebnega vzeti; ali predrznost njegova je bila velika. Skril se je bil, kakor se kaže, zvečer v zvoniku ali kje tam blizo, in ker je našel vrata iz zvonika v cerkev zaprta, moral jih je ulomiti. Tako je slednjič tudi z velikimi težavami skoz sakristijo ušel. Trud in strah se mu je slabo splačal. Naši časniki zavoljo vedno ponavlajočih se tatvin policijo šaljivo in resno napadajo. — Letošnji somenj sv. Andreja se ne začne po starem pravilu še le tisti ponedeljek po sv. Andreji, ampak na dan sv. Andreja (30. nov.) Tako je — sicer pa enmal prepozno — naznani naš mestni magistrat. — Našemu g. županu je staršinstvo uni dan lepo blamažo napravilo. Nekaj let že se dotične oblasti pripravlja zidati nov farovž pred prvostolno